

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 16.08.2021 р. N 7/15.2/12144-21

Щодо кваліфікаційних сертифікатів

Міністерство розвитку громад та територій України розглянуло лист Асоціації міст України від 21.07.2021 р. № 5-504/21 стосовно використання виданих раніше кваліфікаційних сертифікатів виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних зі створенням об'єктів архітектури, що не містять інформації про кваліфікаційну категорію виконавця та клас наслідків (відповідальності) об'єкта. За результатами узагальнення практики застосування містобудівного законодавства, проведеного із залученням фахівців у галузі права та професійних організацій учасників ринку, Міністерство в межах компетенції повідомляє.

1. Відповідно до статті 17 Закону України «Про архітектурну діяльність» та Порядку проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 № 554, виконавці, які одержали відповідний кваліфікаційний сертифікат, можуть виконувати роботи (послуги), пов'язані із створенням об'єктів архітектури, право виконання яких визначено таким сертифікатом. При цьому строк дії кваліфікаційного сертифіката у разі відсутності перерви в роботі за фахом понад три роки та підвищення кваліфікації за відповідними програмами не рідше одного разу на п'ять років, не обмежується.

Водночас, статтею 32 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено поділ об'єктів на класи наслідків (відповідальності), що обумовлює різні вимоги до працівників, які залучаються до виконання робіт (надання послуг) щодо таких об'єктів.

Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи») для професійної групи «професіонали» прийнято чотирирівневе кваліфікаційне категоріювання. При цьому для більшості професійних спеціалізацій кваліфікаційні категорії встановлено залежно від класу наслідків (відповідальності) об'єктів, щодо яких виконуються роботи (послуги). Відповідно, у кваліфікаційних сертифікатах зазначається як кваліфікаційна категорія виконавця (провідний, I категорії, II категорії, базовий), так і клас наслідків (відповідальності) об'єктів, спроможність виконання робіт (послуг) щодо яких визначено кваліфікаційним сертифікатом (CC1, CC2, CC3).

Так, фахівці кваліфікаційної категорії «провідний» мають право виконувати роботи (послуги) щодо об'єктів класу наслідків CC3 та нижчого, фахівці I категорії – щодо об'єктів класу наслідків CC2 та CC1, II категорії – щодо CC1. Для працівників базового кваліфікаційного рівня (без зазначення категорії) не передбачена можливість самостійного виконання робіт (послуг) щодо об'єктів незалежно від класу наслідків (відповідальності).

Отже, при визначенні відповідності кваліфікаційного сертифіката слід керуватися відповідністю робіт (послуг), які виконуються щодо об'єктів певного класу наслідків (відповідальності), кваліфікаційній категорії і професійній спеціалізації виконавця, що встановлені кваліфікаційними вимогами, та роботам (послугам), спроможність виконання яких визначена кваліфікаційним сертифікатом, а також враховувати дотримання вимог безстроковості кваліфікаційного сертифіката, визначених статтею 17 Закону України «Про архітектурну діяльність».

2. Кваліфікаційні сертифікати інженерів технічного нагляду, видані до набрання чинності Закону України від 17 січня 2017 року № 1817-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення містобудівної діяльності» (далі – Закон України № 1817-VIII) та приведення кваліфікаційних характеристик у відповідність до вимог цього Закону наказом Мінрегіону від 08.08.2017 року № 192, не містять інформації про клас наслідків (відповідальності) об'єктів (СС1, СС2, СС3). Натомість у відповідній графі вказано роботи (технічний нагляд за будівництвом будівель і споруд або автомобільних доріг) щодо об'єктів відповідної категорії складності (I, II, III, IV, V).

З прийняттям Закону України № 1817-VIII поділ об'єктів на категорії складності припинено. Водночас пунктом 5 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» цього ж Закону встановлено, що з дня набрання ним чинності об'єкти будівництва:

– I та II категорій складності належать до об'єктів з незначними (СС1) наслідками;

– III та IV категорій – до об'єктів з середніми (СС2) наслідками; – V категорії – до об'єктів із значними (СС3) наслідками.

То ж кваліфікаційні сертифікати інженерів технічного нагляду, у яких зазначено спроможність виконання робіт щодо об'єктів відповідної категорії складності, дають право здійснювати технічний нагляд на об'єктах того класу наслідків (відповідальності), до якого належить об'єкт будівництва відповідно до пункту 5 розділу II Закону № 1817-VIII.

3. Кваліфікаційні сертифікати, видані до набрання чинності зміною № 8 до розділу 1 «Керівники, професіонали, фахівці» Випуску 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи» Довідника кваліфікаційних характеристик професій фахівців, затвердженою наказом Мінрегіону від 27.01.2014 р. № 26, не містять інформації про кваліфікаційну категорію виконавця та клас наслідків (відповідальності) об'єкта, що, як зазначено у листі Асоціація міст України, створює певні ризики при здійсненні закупівель та під час проведення перевірок контролюючими органами.

Так, необхідність дотримання вимог законодавства щодо наявності кваліфікаційних сертифікатів відповідної категорії для виконання робіт на об'єктах різного класу наслідків (відповідальності) закріплена у рішеннях Антимонопольного комітету України, зокрема № 6917-р/пк-пз від 12.07.2018 (<https://bit.ly/3rooiVX>, стор.5,6) та № 19412-р/пк-пз від 16.10.2020 (<https://bit.ly/2RVXcsY>, стор.4), відповідно до яких вимога про наявність у фахівців кваліфікаційних сертифікатів відповідної категорії передбачає, що саме такі сертифікати повинні бути надані учасником процедури закупівлі.

Рахункова палата при встановленні фактів залучення до виконання робіт працівників з сертифікатами без зазначення кваліфікаційної категорії також визначає такі випадки як неналежну сплату коштів фахівцям, що не мають відповідного кваліфікаційного сертифіката, зокрема у Звіті про результати аудиту ефективності виконання заходів з матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти за кошти субвенцій з державного бюджету, затвердженому рішенням Рахункової палати від 25.05.2021 р. № 11-2 (https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/11-2_2021/Zvit_11-2_2021.pdf, стор.68).

Крім того, статтею 40 Кодексу законів про працю України передбачено можливість звільнення працівників у зв'язку з невідповідністю виконуваних робіт чи посаді через недостатню кваліфікацію. До того ж, Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників є нормативним документом, обов'язковим з питань управління персоналом на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності та видів економічної діяльності.

Враховуючи зазначене, у новій редакції Порядку проведення професійної атестації відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 р. № 651 «Про внесення змін до постанови від 23 травня 2011 р. № 554», встановлено, що виконавці, які одержали кваліфікаційний сертифікат, можуть виконувати роботи (послуги) щодо об'єктів класу наслідків (відповідальності), що визначаються кваліфікаційними вимогами, які діють на час виконання робіт (послуг) для відповідної або нижчої категорії працівників.

При цьому передбачено, що виконавці які отримали кваліфікаційний сертифікат до 1 січня 2016 р. або виконували на законних підставах відповідні роботи без отримання кваліфікаційного сертифіката, можуть за результатами проходження професійної атестації отримати кваліфікаційний сертифікат вищої категорії за умови підтвердження досвіду виконання відповідних робіт (послуг), тобто, без вимоги щодо наявності підтвердженого стажу роботи за кожною з попередніх категорій не менше 2-х років.

Додатком 4 до Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 № 681, передбачається можливість застосовувати видані до 1 січня 2016 р. кваліфікаційні сертифікати, що не містять інформації про клас наслідків (відповідальності) об'єкта, до кінця поточного року для виконання робіт (послуг) щодо об'єктів незалежно від класу наслідків (відповідальності) (СС1, СС2, СС3), а з 1 січня 2022 року – лише щодо об'єктів з незначними наслідками (СС1), що дозволить привести у відповідність вимоги до персоналу за раніше укладеними договорами.

Відповідно до Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 553, під час здійснення такого контролю перевірки, серед іншого, підлягає дотримання виконавцями вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, а також вимог щодо відповідності кваліфікаційних сертифікатів класу наслідків (відповідальності) об'єктів, що визначені кваліфікаційними вимогами для відповідної або нижчої категорії працівників, необхідній кваліфікаційній категорії та професійній спеціалізації виконавця.

Отже, видані до 1 січня 2016 р. кваліфікаційні сертифікати, які не містять інформації про кваліфікаційну категорію виконавця та клас наслідків (відповідальності) об'єкта, за умови дотримання вимог безстроковості, визначених статтею 17 Закону України «Про архітектурну діяльність», можуть використовуватися при виконанні робіт на об'єктах класу наслідків (відповідальності) СС1.

Окремо звертаємо увагу, що листи Мінрегіону носять інформаційний характер та не містять норм права. Комплексне реформування законодавства протягом останніх років зумовило суттєві зміни вимог до персоналу та умов праці на підприємствах будівельного комплексу України, що потребувало нормативно-правового врегулювання означених питань. Надані у 2016-2019 роках листи Мінрегіону щодо використання виданих раніше кваліфікаційних сертифікатів незалежно від класу наслідків (відповідальності) об'єктів на сьогодні втратили актуальність.

Заступник Міністра

Наталія КОЗЛОВСЬКА